

Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi
Norske Reindriftingsamers Landsforbund
Nørjen Båatsoesaemiej Rijkkesaervie

NRL's krav til reindriftingsavtale 2012/2013

**Reindriftingsavtalen 2012 - 2013: En fremtidsrettet
reindriftingsnæring basert på ny viten og reindriftings
tradisjonelle kunnskap.**

GRUNNLAG FOR FORHANDLINGENE

Staten ved Landbruksdepartementet og reindriftsnæringen, representert ved NRL, inngikk i 1976 en egen hovedavtale for reindriftsnæringen. Hovedavtalen er senere blitt revidert. Dagens avtale er fra 26.02.93. I følge hovedavtalen skal partene føre forhandlinger om en løpende reindriftsavtale med tiltak som tar sikte på en utvikling av reindriftsnæringen i samsvar med de til enhver tid vedtatte politiske mål og retningslinjer for reindriftspolitikken.

Partene skal i utgangspunkt forhandle om tiltak som omfatter økonomiske virkemidler. Partene skal også kunne kreve forhandlinger om faglige, sosiale, organisasjonsmessige og andre spørsmål av betydning for en utvikling av næringen mot de mål som er fastsatt for reindriftspolitikken. Dagens reindriftspolitik er trukket opp i St.meld. nr. 28 (1991-1992), En bærekraftig reindrift, og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 167 (1991-1992). Stortinget justerer årlig denne politikken gjennom behandling av nasjonalbudsjettforslaget og behandling av reindriftsavtalen. «En bærekraftig reindrift» konkretiseres gjennom følgende tre punkt (mål): *Økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft*. NRL har gitt sin tilslutning til denne målsetningen. I tillegg vil Meld. St. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken som ble lagt fram fredag 2. desember av Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk i fremtiden legge føringer i reindriftspolitikken.

Grunnloven § 110a og Sameloven er grunnlaget for regjeringens målsetting om å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppen kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Forpliktelser overfor den samiske befolkning følger også av internasjonale konvensjoner, særlig FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27, og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater og FNs Erklæring om urfolks rettigheter.

Dagens reindriftspolitik er bygd på to selvstendige grunnlag; en næringspolitisk produksjonsverdi og en samepolitisk kulturverdi. For at samene som urfolk skal kunne bevare og utvikle sin kultur, må det legges til rette for kulturell, økologisk og økonomisk bærekraft. For å nå målet om en bærekraftig reindrift, er det helt avgjørende at det foreligger forutsigbare rammebetingelser som utøverne av reindriften kan forholde seg til.

REINDRIFT – ØKONOMISK, ØKOLOGISK OG KULTURELT BÆREKRAFTIG

Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) fremmer med dette krav om totalramme og fordeling for avtaleperioden 2012-2013. Kravet vil ligge til grunn for de videre forhandlinger med Landbruks- og Matdepartementet.

Reindriften er det viktigste materielle grunnlaget for samisk kultur og samfunnsliv og har stor betydning lokalt og regionalt i forhold til sysselsetting og inntjening i den

regionen hvor produksjonen foregår i. For at reindriften skal være en framtidig garantist for å ivareta og styrke samisk kultur og bidra til samfunnsutvikling, må næringen ha gode rammevilkår som tilrettelegger for en bærekraftig utvikling i tråd med tradisjonell reindriftsutøvelse og verdigrunnlag.

NRL er opptatt av at reindriften skal være økonomisk, økologisk og kulturelt bærekraftig. Dette forutsetter at næringen gis de rammebetingelser som er nødvendig for å kunne oppnå bærekraft i et langsiktig perspektiv. En bærekraftig reindrift er sammensatt av flere elementer, som grovt sett omfatter produksjonssystemet på den ene siden og forvaltningen på den andre. De viktigste elementene i produksjonssystemet er naturressurser, reineiere og teknologi, mens det i forhold til forvaltningen er hvordan de ulike forvaltningsorganer greier å ivareta reindriften sin egenart og behovet for vern av reinbeiteområder.

I forbindelse med reintallstilpasning er det utarbeidet omforente kriterier for økologisk bærekraft, mens det i forhold til økonomisk og kulturell bærekraft ikke finnes tilsvarende kriterier. I en naturbasert næring vil den økologiske bærekraften være grunnleggende, da dette også danner grunnlaget for næringens økonomiske og kulturelle bærekraft.

En økonomisk bærekraftig reindrift forutsetter god produktivitet og markedstilgang, kostnadseffektivitet, stabile og forutsigbar forvaltning av reindriften, reindriften sin beiteressurser og rovviltforvaltning hvor også hensynet til reindriften inngår, rettfærdige avgifts- og tilskuddsordninger, samt en god pris for de produkter som reindriften produserer.

Reindriften som urfolksnæring er det viktigste materielle grunnlaget for samiske kultur. Den kulturelle bærekraften innbefatter tilknytning til lokale samiske tradisjoner, respekt for og verdsetting av reindriften sin tradisjonelle kunnskaper og problemløsningsstrategier samt opprettholdelse av reindriften i et omfang som gir grunnlag for levende samisk lokalsamfunn. For reindriften sin næring vil det være en stor utfordring å frembringe faktakunnskap om innholdet i reindriften sin rett og reindriften sin naturlige plass i samfunnet til allmennheten, og for å endre holdninger om at reindriften sin næring blir tilført nye rettigheter og hindrer samfunnsutvikling. NRL mener det er en oppgave som også påhviler staten, og NRL forventer at landets myndigheter bidrar med tiltak som vil frembringe et mer korrekt syn om reindriften sin næring.

Stor fokus på økologisk bærekraft og reintallstilpasning, har medført at ordninger som sikrer overføring av kulturelle verdier og kunnskaper gradvis har blitt bygget ned og i avtalesammenheng blitt bortprioritert.

Reindrifftsloven av 2007 legger til grunn en økt grad av selvstyre, som innebærer at reindrifften får en vesentlig rolle der avgjørelser blir fattet. Både økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft forutsetter stabilitet og forutsigbarhet i styringssystemet og i de institusjonelle ordningene. Dette vil også være en viktig forutsetning for ivaretagelsen av selvstyreaspektet i reindrifften.

Reindrifftens største utfordring er å sikre reindrifftens arealer mot de forventninger majoritetssamfunnet har om samfunnsutvikling innenfor de områder som tilhører reindrifften med bakgrunn i alders tids bruk og sedvane. Dette gjelder blant annet økt satsing på utnyttelse av naturressursene og annen bruk av reindrifftens arealer. Presset på reinbeitearealer har økt de siste årene, og forventes ikke å avta i nærmeste fremtid, snarere tvert imot.

I Prop. 84 S står det at departementet vil forsterke innsatsen på å sikre reindrifftens arealer, og det vil være av sentral betydning at de ulike aktører har felles virkelighetsforståelse som gir god samhandling og gode løsninger. NRL ser det som svært viktig at aktører som har forvaltningsmessig ansvar for reindrifftsneringen og reinbeiteområder, innehar god reindriffts faglig kunnskap og forståelse for reindrifftskulturen, samtidig som de behersker reindrifftsneringens fagspråk og -termer. NRL krever derfor at staten sørger for at aktuelle forvaltningsmyndigheter tilføres påkrevde reindrifftskunnskap og ikke minst behersker et fagspråk som bidrar til bedre dialog og lik forståelse av ulike saker mellom nevnte aktører og reindrifftsutøvere.

En økologisk bærekraftig reindrift avhenger i stor grad av balansen mellom beiteressurser og reintall. Økologisk bærekraft innebærer i hvor stor grad man lykkes i sikring av reinbeiteområdene. Sikring av reinbeitearealer er ikke bare reindrifftens ansvar, men en stor del av dette ansvaret hviler også på myndighetene, andre brukere og rettighetshavere. Dette innebærer at staten er ansvarlig til å føre arealpolitikk med vekt på natur- og miljøhensyn, og en langsiktig og forutsigbar forvaltning og vern av reinbeiteområdene. Det omfatter blant annet reindrifftens deltakelse i utformingen av regelverket som berører neringen, utvikling av egne regelsett og reindrifftens mulighet til å komme med innspill, eventuelt med innsigelser, til inngrep og tiltak som vil være til vesentlig skade og ulempe for utøvelse av reindrift. NRL mener i den sammenheng at det vil være feil og svekking av reindrifftsretten hvis reindrifftsneringen lokalt og regional ikke kan være delaktig i organer som har innsigelseskompetanse i forbindelse med areal inngrep og øvrige tiltak i reinbeiteområdene.

Forutsigbarhet i forhold til arealsituasjonen er spesielt viktig med hensyn til å få på plass et reintall som er tilpasset stabile beiteressurser, samtidig som reindriften kan opprettholde en driftsstruktur som bidrar til en bærekraftig reindrift.

Reindriftingsamene har i generasjoner forvaltet naturressursene med utgangspunkt i at naturgrunnet skal kunne danne grunnlag for at reindriften forblir levevei for fremtidige generasjoner. Gjennom aktiv bruk har man forvaltet reindriften "kulturlandskap", som igjen har gitt gode levevilkår for et rikt biologisk mangfold.

Bærekraftig reindrift innebærer også at reindriften skal kunne øke reintallet når beiteressursene tillater det, og NRL vil derfor arbeide for at det snarest mulig innføres en adaptiv forvaltningsmodell hvor fokus dreies fra øvre reintall for distriktene til omforente målbare kriterier som bestemmer hva reintallet kan være.

Reindriften er ikke kun begrenset til beiterett, derfor har reindriften forvaltning og utnyttelse av lokale ressurser som utmarksbeite, skog, fjell, vassdrag, vilt og fisk bidratt til bærekraftig utnyttelse av store sammenhengende områder med villmarkspreget natur og et rikt mangfold av fisk og dyreliv, og som har stor samfunnsmessig verdi. En aktiv tradisjonell reindrift vil fortsatt være en av grunnpilarene for bevaring av et rikt naturmangfold også for kommende generasjoner, og som kan utnyttes til verdiskaping i pakt med bærekraftig forvaltning av arealene.

Ambisjonen om at alle bruksregler skal være på plass i nærmeste fremtid, innebærer lik virkelighetsforståelse, og anerkjennelse av at siidaer og distrikter har opparbeidet særskilte rettigheter på grunnlag av sedvane og alders tids bruk. NRL forventer at departementet starter i arbeidet med å tilføre reindriften kunnskap til Jordskifteretten, slik at de vil være i stand til å bidra til løse reindriften interne rettighetsspørsmål, inntil man har mer egnet tvisteløsningsorgan på plass.

Reindriftingsstyret har fattet vedtak om fastsetting øverste reintall i de ulike reinbeitedistrikter. Det store spriket mellom reindriftens synspunkt og Reindriftingsstyrets fastsatte reintall, har skapt stor uro og bekymring i næringen fordi Reindriftingsstyrets fastsatte reintall vil medføre dramatisk reduksjon av reintallet for mange siidaer/distrikter. Reindriftingsstyrets behandling av fastsetting av øvre reintall oppfattes også som urettferdig og mange mener at det ikke har vært likbehandling mellom distriktene. Etter NRLs mening er det viktig at det endelige fastsatte reintallet har legitimitet i næringen. Dette innebærer at de Reindriftingsstyret ved Reindriftingsforvaltning må komme i god dialog med de distrikter det gjelder for å prøve å komme til lik forståelse av reintallsfastsettelseskriteriene, og for å komme til en så omforent reintallsfastsetting som mulig.

NRL er klar over at antallet på reindriftsutøver i enkelte distrikter/siidaer hvor reduksjon er påkrevd er for høy, og det ikke vil være plass for alle hvis reindriften i området skal være økonomisk bærekraftig. Reindriftsstyret vedtak om reintall vil medføre en enda større utfordring for reineiere i noen distrikter. Det er derfor viktig å få på plass bedre ordninger som kan stimulere flere til å avvikle sin reindrift. Det må også etableres støtteordninger/-tiltak utenfor reindriftsavtalensordninger, og som er tilpasset og direkte rettelagt for de som må ut av næringen, slik at reindriftsutøvere gis mulighet til yrkesaktivt liv frem til pensjonsalderen. I andre distrikter kan det igjen være behov for ordninger som er tilpasset distriktets behov.

Antall arealsaker har hatt en stor økning de siste årene, og oppfølging av arealsaker er en stor utfordring og svært krevende, og medfører et betydelig merarbeid og kostnad for distriktene. Mange distrikter har verken økonomi eller menneskelige ressurser til å følge opp arealsakene på en tilfredsstillende måte. Dette er en situasjon som må bedres betraktelig slik at reindriftsutøverne står sterkere rustet til å ivareta reindriften sine interesser i disse sakene.

En bærekraftig reindrift forutsetter også at rovviltsituasjonen kommer under kontroll. Nyere forskningsprosjekt har bekreftet at reindriften sine observasjoner og vurderinger avspeiler virkeligheten med hensyn til forekomst av rovvilt og tapsnivå.

Problemet med store rovvilttap har også medført til at deler av reindriftnæringen ikke lenger er økonomisk bærekraftig. Tapssituasjonen har medført uforholdsmessig stor reduksjon av reintall, dette har naturlig nok fått lite oppmerksomhet fra myndighetene, da de ikke anser for lavt reintall som et problem. Etter NRL's mening er reintall langt under det optimale, et like stort problem som for høyt reintall, og mener det må settes i gang økonomiske- og tapsreducerende tiltak som kan bidra til økning av reintallet, med sikt på å forbedre økonomien for de enkelte reineiere.

Erstatningsutmålingene er ikke i overensstemmelse med de reelle rovvilttapene, noe som medfører en svekket økonomi i næringen. Dette forsterkes ytterligere ved at noen ikke oppnår den produksjon som kreves for å kunne oppnå tilskuddene til siidaandelene. Dagens tilskuddsordninger er bygget opp rundt en forutsetning om at det ikke foreligger tap av rein, noe som står i sterk motstrid til dagens virkelighet. Dette er med på å forverre en allerede vanskelig situasjonen for tapsrammede distrikter.

For at reindriften skal kunne ha gode vilkår for framtiden, må det legges til rette for at ungdom satser på reindriften. Det må derfor knyttes gode ordninger opp mot sideordnet rekrutteringsandel, slik at det blir et samsvar mellom økonomi og plikter for den som på sikt skal overta siidaandelen. Denne ordningen må ses i sammenheng med tidligpensjonsordningen, hvor målet må være å sikre det økonomiske

grunnlaget både for den som skal trappe ned og den som skal bygge opp sin reindrift. Det må også legges til rette for kunnskapsflyt og videreformidling/ ivaretagelse av tradisjonell reindriftskunnskap for fremtidig generasjoner.

Markedssituasjonen er fortsatt preget av usikker markedstilgang for mange aktører i verdikjeden for reinkjøtt. Utfordringen framover vil derfor være å få på plass stabil og langsiktig markedssituasjon som forankres i hele verdikjeden. Reineierne må fokusere på kvalitet og være sikret leveranser til slakteriene, og slakteriene må bidra til markedsføring og distribusjon slik at reinkjøttprodukter kommer ut på markedet. Det er avgjørende for reindriften økonomi med stabil og akseptabel pris på reinkjøtt. Siste året har reineiere opplevd dramatisk reduksjon av kjøttprisen, noe som har hatt stor innvirkning på de enkelte reineieres økonomi. NRL er ikke fortrolig med prisutvikling, og heller ikke med at sentrale statlige aktører har signalisert at reinkjøttprisen er for høy, og at prisen i primærleddet må ned, og som har bidratt til å forsterke prisreduksjon til reineier, samtidig med at prisreduksjon til forbruker ikke har hatt like stor prosentmessig reduksjon.

Det er derfor viktig at Markedsutvalgets generiske markedsarbeid fortsetter. Det er også viktig at avvikling av reguleringslageret ikke ytterligere vil forårsake prisreduksjon til reineiere. Det vil også være viktig at det legges til rette for at reindriftssamenes kunnskap om ivaretagelse av biprodukter av rein og utnyttelsen av disse blir bevart og videreutvikles.

SENTRALE UTFORDRINGER I REINDRIFTEN

Hovedutfordringene i reindriften pr. i dag kan sammenfattes i følgende hovedpunkter:

- Sikring av reinbeitearealene
- Inntektsheving
- Markedssituasjonen for omsetning av reinkjøtt
- Slakte/Mottakssituasjonen for reinkjøtt
- Rovviltsituasjonen
- Rammevilkår som gir reindriftnæringen mulighet for å oppnå målet om selvstyring og større medinnflytelse.
- Likestilling i reindriften
- Forskning og utvikling
- Generasjonsovergang
- Fortgang i arbeidet med den norsk-svenske reinbeitekonvensjon.
- Statlige planretningslinjer kommer på plass så snart som mulig

Sikring av reinbeitearealene

Regjeringen har påpekt behovet for en bedre sikring av reindriften arealer, samt skape forutsigbare og langsiktige rammebetingelser for reindriftnæringen. Med utgangspunkt i dette, forventer NRL at Regjeringen utarbeider et konkret innhold i arealpolitikken.

NRL har i flere år uttrykt bekymring over ikke-bærekraftig arealplanlegging, arealdisponering og klimaendringer. Bedre sikring av reinbeitearealer krever langsiktig planlegging hvor også reindriften gis en reell mulighet til deltakelse og medbestemmelse, dette må vies ekstra oppmerksomhet ved en eventuell omorganisering av forvaltningsmodellen for reindrift. NRL forventer også at departementet legger opp til ryddig omorganiseringsprosess, og NRL blir konsultert underveis i prosessen.

Plan- og bygningsloven er et viktig verktøy i arbeidet med å sikre reindriften beitearealer. Staten har også ansvar for at sentrale aktører som kommuner, fylkeskommuner og politikere tilføres høyt kunnskapsnivå om reindriften rettsstilling og forhold omkring reindriftnæringens behov. Utfordringen vil også være å tilføre næringen økonomiske og faglige ressurser til å følge opp de ulike prosessene, slik at de kan forsvare sine interesser på en bedre måte enn hva som er tilfellet i dag.

I dag opplever reindriften et stort press på beitearealene i form av ulike utbygginger og annen ny bruk av våre områder. Effekten av dette kan ofte være påvisbar på flere kilometers avstand fra inngrepet/forstyrrelse kilden. Dette gjør bl.a. at reinen får mindre valgmuligheter med hensyn til beiteplanter. Den tvinges til å beite på mindre verdifulle planter, noe som går utover vekst og kondisjon. Det kan føre til overbeskatning av de viktige lavmattene ved at reinen må kompensere for dårlig beitopptak i barmarkstiden samt at reindriften blir påført merkostnader som følge av merarbeid. Det store antall av arealinngrep nødvendiggjør en kartfesting av de ulike inngrepene innenfor distriktene, blant annet for å kunne vurdere de akkumulative konsekvensene de ulike inngrep har hatt for reindriften.

Før de statlige planretningslinjer er på plass kan ikke reindriftnæringen utarbeide prioritetskart over reinbeiteområdene.

På bakgrunn av det presset reindriftnæringen opplever ved at ulike aktører ønsker å utnytte og endre bruken av naturressursene i reinbeiteområdene, har NRL i samarbeid med Svenska Samernas Riksförbund igangsatt forprosjekt om etablering av en felles norsk-svensk kunnskapsstiftelse for ivaretagelse av samiske rettighetshaveres arealinteresser og land- og ressursrettigheter. NRL håper at stiftelsen blir en realitet, og dette kan bidra til å sikre og utvikle bærekraftige

reindrift, og at reindriften tradisjonell bruk av land og ressurser ivaretas og respekteres.

Uklare forhold om den grenseoverskridende reindrift skaper store problemer for vinterbeitesituasjonen for de norske reinbeitedistriktene som driver i konvensjonsområdene, og NRL forventer en løsning på den norsk-svenske reinbeitekonvensjonen.

- Finne finansiering til NRL's og SSR's prosjekt «Protect»
- Fortgang i arbeidet med utarbeiding av de statlige planretningslinjer
- Løsning av norsk-svensk reinbeitekonvensjon

Markedssituasjonen for omsetning av reinkjøtt

Viser til brev fra Markedsutvalget for reinkjøtt av 22. desember 2011 med innspill til reindriftsavtalen sendt avtalepartene. Markedsutvalgets innspill tas til drøfting i forestående reindriftsforhandlinger.

Slakte-/mottakssituasjon.

NRL er fornøyd med at staten har åpnet for mulighet for norske reieneier og bedrifter for å få slaktet rein i Finland og tilbakeføre kjøttet tilbake til Norge igjen. Denne ordningen bør videreføres, og bør også gjelde andre reinbeiteområder, inntil man har oppnådd tilfredsstillende slakteristruktur. Kartlegging av slakteri- og videreforedlingsbedrifter for har fått støtte over verdiskapningsprogrammet og Reindriften utviklingsfond er nå fullført, neste skritt vil være nødvendig oppfølging av nevnte bedrifter/slakterier. For å unngå leveranser av slakterein, må slakterikapasiteten i hele landet kartlegges og det må utarbeides strategi for å få løst reindriften leveranseproblemer.

EU's forordning 853/2004 om kjøttkontroll er blitt innført i landet. NRL konstaterer at det for jegere, med hjemmel i forordning 853/2004 vedlegg III avsnitt IV kap er åpnet for at kompetent jeger kan kontrollere vilt som er felt av eget jaktlag, og at utmarksansvarlig/jaktoppsyn også kan være kompetent jeger og kontrollere vilt for eget jaktlag. Dette innebærer at jegere som er godkjent som feltkontrollører får retten til å godkjenne og attestere jaktlaget sitt viltkjøtt, slik at dette kan omsettes til sluttbrukere og lokale detaljister. NRL ber om avklaring på hvilke konsekvenser dette vil ha for reieneiernes mulighet for privat omsetning av reinkjøtt til sluttbruker uten å ha blitt kontrollert av veterinær.

Rovviltsituasjonen

Dagens rovviltforvaltning baserer seg på Stortingsmelding nr.15 (2003-2004), hvor

anbefalingene var at landet skulle deles inn i nye og større forvaltningsregioner uavhengig av fylkes- og kommunegrenser. For å sikre at det nasjonale ansvaret for levedyktige bestander av rovviltartene blir ivarettatt har regjeringen fastsatt minimumstall for årlige ynglinger av hver art i den enkelte region. NRL setter stor lit til Rovviltforliket, som ble inngått av de ulike partier den 16. juni 2011, vil bidra til bedre rovviltforvaltning, og de vedtatte bestandsmål for enkelte rovviltarter overholdes. NRL er fornøyd med at forliket legger opp til styrkning regionale rovviltforvaltningen, og at det vektlegges at representanter fra rein- og saueneæringen skal være sterkt representert blant de lokale rovviltkontaktene. I den forbindelse vil NRL bidra til at dette målet oppnås. NRL er også fornøyd med at kongeørn inngår i overvåkningsprogrammet på lik linje med de øvrige rovviltartene, og forventer at kartlegging av kongeørnbestanden ferdigstilles så rask som mulig.

Store rovvilttap er en stor belastning for reindriftnæringen. For at reindriften mange steder skal komme på rett kjøll igjen må tapsnivået betraktelig ned. Rovvilttap vil ha betydelig konsekvenser på den enkelte siidaandelens lønnsomhet og mulighet for å oppnå optimal produksjon av livdyrflokken, og man må ofte tilpasse driftsmønster i forhold til tapssituasjonen. Dette medfører kostnadsstruktur som ikke vil være i samsvar med inntekten. Store rovvilttap medfører også at reieiere må slakte produksjonsdyr for å oppnå tilskudd, som igjen vil innvirke på fremtidig produksjon og lønnsomhet. Dette er en helt uakseptabel situasjon, og fra NRLs side forventes det at intensjonen i rovviltforliket følges opp av rovviltforvaltningen, og at det fortsatt jobbes for å få tapstallene ned på et akseptabelt nivå.

Rovviltssituasjonen i mange reinbeiteområder er kritisk, og fører til at mange reieiere sliter økonomisk som følge av dette. Deler av tapene erstattes, og produksjonspremien er innbakt. Imidlertid er kravet for å få de øvrige direkte tilskudd at man har slaktet for kr 50 000 i siidaleders merke, og rovvilttapene fører til at de mest rovviltutsatte distriktene ikke oppnår dette kravet. De må dermed slakte en større del kalv og produksjonsdyr enn det som er mulig i forhold til å opprettholde reproduksjon. På bakgrunn av nevnte forhold var Statens forhandlingsutvalg og NRL enig om å lempe på kravet om omsetning på kr 50 000 til siidaandeler med store rovvilttap.

For de samme områder medfører store tap av kalver i perioden før slaktesesongen starter, vil ikke tiltak for å motivere til høgere kalveslakt ha noen effekt. Av den grunn vil det være påkrevd å tilpasse de økonomiske tiltakene i avtale sammenheng som er tilpasset behovet i rovviltbelastete områder, som Troms, Nordland og Nord-Trøndelag.

Reindriftsnæringen i sør Norge har de siste årene hatt problem med hyppigere forekomster av ulv i reinbeiteområder og det forventes at ulveproblemene vil øke hvis den norsk-svenske ulvestammen øker. I Prop. 84 S reindrifftsoppjøret 2011/2012, står det at skal gjennomføres en evaluering av forvaltningsplanene for rovvilt, samt at bestandsmål for bjørn og ulv revideres i løpet av 2011. NRL er kjent med at det planlegges et samarbeidprosjekt mellom Norge og Sverige for å få bedre bestandsregistrering og fordeling av ulverevirene i grenseområdene. NRL er også kjent med at det skal avholdes et møte i februar om fremtidig forvaltning av norsk-svenske ulvestammen. I den sammenheng mener NRL at reindriftsnæringen må få delta, og inngå i eventuelle delegasjon for det videre arbeid for ha innflytelse i beslutninger som blir foretatt.

I den sammenheng mener NRL at det er behov for på følgende tiltak:

- Stortingets intensjon i rovviltmeldingen og rovviltforliket, samt vedtak om fastsetting av bestandsmål må følges opp.
- Rovvilt frie kalvingsområder.
- Reindrifftsavtalen og erstatningsordningene for rovvilt må samordnes mellom LMD og MD.
- NRL får anledning til å være med å oppnevne representanter fra reindrift til de lokale rovviltkontakter i SNO.
- Økonomiske tiltak tilpasset områder med stor rovvilttap.
- Reindriftsnæringen skal ha innflytelse i beslutninger som angår ulv i reinbeiteområder, og få mulighet til å delta på møter som angår forvaltning av rovvilt, der i blant ulv.

Helse, miljø og sikkerhet

Stort press fra storsamfunnet, økt press på reindriffts beitearealer, store tap av tamrein forårsaket av rovvilt, fordømmer mot reindriftsnæringen og reindriffts rettsgrunnlag har bidratt til negativ innvirkning på enkelte reindrifftsutøvere, og personer tilknyttet reindriftsnæringen, psykiske helse. I den forbindelse har Norske Reindrifftsamers Landsforbund og Samisk nasjonalt kompetansesenter – psykisk helsevern (SANKS) inngått samarbeidsavtale om å gjennomføre et forskningsprosjekt om belastningsfaktorer som kan påvirke psykisk helse hos reindrifftsutøvere i Norge.

- Delfinansiering av prosjektet om psykisk helse «Reindriffts hverdag»

Likestilling i reindriften

Kravet tar utgangspunkt i Rapporten «Likestilling i reindriften» av 21.10.2011, som tar for seg ulike tiltak for å forbedre likestilling i reindriftnæringen.

Viser til rapportens fremlagte strategier.

Prioriteringer

Kortsiktig tiltak som kan gjennomføres i eksisterende ordning:

Ektefelle-/samboertillegg

Inntektsnivået i dagens ordning løftes til 225 000,-

Tiltak som kan igangsettes i årets reindriftsforhandlinger:

Pensjonspoeng til kvinner – oppfølging av AGENDA rapporten

Både AGENDA-rapporten og rapporten om likestilling konkluderer med at inntektsnivået i reindriften er for lavt til at begge ektefellene kan opparbeide seg pensjonspoeng. For kvinner i reindriften er opparbeiding av pensjon svært viktig. Det antas at dette veier tungt for kvinners valg av arbeidsforhold, og har dermed også en avgjørende betydning for likestilling i reindriften. En slik ordning trenger ikke å fastsette et bestemt antall årlige pensjonspoeng, men bør være en garanti for minimum oppptjente pensjonspoeng. Det bør settes ned en arbeidsgruppe som utreder hvordan en pensjonsgarantiordning kan realiseres og hvor mye den vil koste. Det bør utredes om en slik ordning kan finansieres direkte over statsbudsjettet.

Plan for likestilling

Forhandlingspartene må igangsette arbeidet med å utarbeide en tiltaksplan for likestilling. Planen skal inneholde fremtidige strategier og prioriteringer.

Forslag tiltak:

- Næringsutvikling: NRL vil stimulere til at igangsettes et prosjekt som tar sikte på å utvikle et næringsrettet perspektiv for kvinner i reindriften. Dette innebærer at NRL ønsker å synliggjøre og støtte prosjekter som vil styrke kvinnenes posisjon og økonomi i reindriften.
- Kunnskapsoverføring av tradisjonelle kunnskaper: BIRGEN-prosjektet har over flere år vært finansiert over RUF. Dersom prosjektet videreføres, vil NRL legge vekt på at resultatene formidles til reindriftnæringen. NRL vil at Birgen-prosjektet skal utvikle modeller som også tar for seg økonomiske

perspektiver for gjennomføring for slik kunnskapsoverføring, som kan bidra til både kvinner og menn i reindriften kan nyttiggjøre seg av dette.

Praksisstipend kan være et eksempel på dette.

Innspill fra Internasjonalt reindriftssenter om BIRGEN-prosjektet vedlegges kravet.

NRL ser for seg at nevnte tiltak kan finansieres av Reindriftens Utviklingsfond, og at fondsstyret vurderer om innkomne søknader om støtte vil bidra til å forbedre kvinnenenes situasjon i reindriften.

Inntektsheving og andre tiltak

For at reindriftsnæringen i fremtiden fortsatt skal kunne bidra til å bevare og utvikle den samiske kulturen og språket, er det helt sentralt å sikre en inntektsutvikling som er konkurransedyktig med utviklinga ellers i samfunnet. For at næringa skal framstå attraktiv for nye generasjoner, må inntektsnivået løftes fra dagens lave nivå.

Totalregnskapet viser en nedgang i resultatmålene fra 2009 til 2010. Vederlag til arbeid og egenkapital reduseres fra 169,4 mill. kr i 2009 til 152,6 mill. kr i 2010 (-16,9 mill. kr). Målt Sammendrag per årsverk reduseres vederlag til arbeid og egenkapital fra kr. 166.912 kr i 2009 til kr. 152.998 i 2010, og målt per siidaandel reduseres vederlag til arbeid og egenkapital fra kr. 291.593 i 2008 til kr. 265.285 i 2010. I totalregnskapets budsjett for 2011 er det beregnet ytterligere nedgang i inntekten fra kr 265 285 til kr 190 456 , hvilke utgjør en nedgang på 28,2 % per siidaandel. NRL er bekymret på prisutviklingen til reindriftsutøvere, som viser at prisen for klasse 1 i 2010 var på kr 75,- pr.kg eks. mva mot kr 61,- pr.kg eks. mva i 2011, noe som utgjør ca. 20 % i prisreduksjon til reineier.

Økt budsjetttramme for reindriftsavtalen vil være avgjørende for å sikre de politiske målsettingene om en reindriftsnæring som er økonomisk, økologisk og kulturell bærekraftig. Et bedre økonomisk resultat i reindriftsnæringen, kan skje gjennom betydelig økning av inntekten, og/eller gjennom reduserte driftskostnader. Inntektsutvikling som ikke oppnås ved økning av næringsinntekten og kostnadsbesparelser bør kompenseres gjennom kostnadssenkende tiltak til de enkelte siida-andeler. Hensikten med sideordnet rekrutteringsandelsordningen er å bidra til smidigere generasjonsoverganger, men slik man oppfatter denne ordningen i dag, er det ingen eller få fordeler med å opprette en sideordnet rekrutteringsandel. For at ordningen skal fungere etter sin hensikt, må det åpnes for at sideordnet andel har de samme rettighetene og pliktene også etter reindriftsavtalen. Ved å gi en person i neste generasjon en rekrutteringsandel kan man sikre trygge arbeidsforhold for vedkommende inntil lederen av den ordinære siidaandelen avvikler. Uten en slik

mulighet til midlertidige rekrutteringsandeler vil det fortsatt være press på opprettelse av nye siidaandeler.

NRL mener at så lenge rekrutteringsandelene ikke er berettiget til alle tilskudd, vil ikke denne ordningen fungere, derfor må sideordnet rekrutteringsandel være berettiget til tilskudd på lik linje med ordinære siidaandel.

For å få positiv inntektsutvikling mener NRL at det er behov for på følgende tiltak:

- Tiltak for dårlig inntektsutvikling på grunn av kraftig fall av reinkjøttprisen
- Tiltak for å få drifts- og investeringskostnader som er i samsvar med næringens økonomi.
- Sikre kronemessig lik inntektsutvikling sammenlignet med øvrige sammenlignbare næringer.
- Selvstendig rett til tilskudd for sideordnet rekrutteringsandel.
- VSP-Rein: NRL anser at det i denne fase av verdiskapingsprogrammet er det viktig å følge opp igangsatte verdiskapingsprosjekter.

Strategisk plan for forskning og formidling for 2012-2012

Fremtidig forskning bør ta utgangspunkt i intensjonen om økonomisk, økologisk og kulturelt bærekraftig reindrift. Dette innebærer at forskningsprosjekter skal kunne ha positivt innvirkning for bærekraftig reindrift i fremtiden. Til alle de 3 begrepene er det i dag tilknyttet mange utløste behov problemstillinger som går på utvikling, kartlegging og dokumentasjon. Eksempelvis kan problemstillinger knyttet inngrep og eventuelle miljøskader i forbindelse med ulike tiltak i reinbeiteområder, hvilke innvirkning klimaendring vil ha for fremtidig reindrift, tiltak som vil ha positive konsekvenser for reindriften økonomi, som ny teknologiske løsninger, kostnadskartlegg osv. Videre kan det være behov for forskning av ulike helseskader innen reindriftnæringen og på andre samfunnsmessige områder. Det vil også være behov for kartlegging omkring forhold knyttet reindriften rettigheter og dokumentasjon og systematisering av reindriften tradisjonelle kunnskap

Generasjonsovergang

Inntil ny Stortingsmelding er lagt fram og behandlet, gjelder fortsatt St. meld. nr. 19 (1999-2000) "Om norsk landbruk og matproduksjon", som NRL forutsetter også gjelder for reindriftnæringen, og Stortingets behandling av denne. I meldinga er det bl.a. uttrykt følgende om inntekt, rekruttering og sosiale ordninger: "Inntektsmulighetene i næringen er avgjørende for rekrutteringen. Regjeringen legger stor vekt på de økonomiske og sosiale forholdene i landbruket. Gode

velferdsordninger som gir sikkerhet ved sykdom og muligheter til fritid og ferie er av svært stor betydning for om folk ønsker å satse på landbruket.”

Videre: ”Regjeringen vil føre en aktiv landbrukspolitik og sikre næringen inntektsmuligheter og sosiale vilkår som sikrer rekruttering til næringen, og som gjør det mulig for utøverne i jordbruket å ta del i inntekts- og velferdsutviklingen i samfunnet på lik linje med andre grupper.” Få gode økonomiske ordninger ved overtakelse av siidaandeler.

Opplæring og videreføring av tradisjonell reindriftskunnskap

Lærlingordningen har bidratt til større fokus på tradisjonell reindriftskunnskap og bevaring av den reindriftsamiske kulturen og språket, noe som er en viktig forutsetning for den fremtidige samekulturen. Det er derfor viktig at lærlingeordningen opprettholdes.

Utdanning, kompetanseheving og rekruttering

Utdanning og kompetanseheving er i dag i reindriftsnæringen viktigere enn tidligere blant annet som følge av rettighetsproblematikken og utstrakt press på ressursgrunlaget for reindriften. Dette innebærer at det i reindriften er stort behov for kompetanse på ulike fagfelt. Det er i dag ikke tilstrekkelig å bare ha kunnskaper om praktisk reindrift. Derfor bør midler over reindriftsavtalen også kunne brukes til å stimulere ungdom til å ta utdanning, for derigjennom å bli en ressurs for reindriftssamfunnet (s. 32-33, 2010).

Av den grunn ser NRL det som særskilt viktig at det prioriteres å bruke midler over avtalen, for å stimulere til at utdanning og fortsatt deltagelse i reindriften lar seg forene. Den økonomiske situasjonen i studietiden er hos reindrifts ungdom den samme som for annen ungdom. Men reindrifts ungdom er i den særskilte situasjonen at de er en viktig arbeidsressurs i siidaen, da reindriften er en familiebasert næring. Selv om reindrift på papiret dreier seg om kjøttproduksjon, er prosessen som skjer før kjøttet havner på forbrukerens matbord essensiell for at næringen skal fungere. Derfor vil verdifull arbeidskraft gå tapt om reindrifts ungdom er tvunget til å ta seg annet lønnet arbeid i studietiden. Reindrifts ungdom vil ha nytte av et praksisstipend, fordi de da vil ha de økonomiske mulighetene til fortsatt å kunne ta del i drifta. Deltagelse og tilhørigheten til reindriften er viktig. Økt deltagelse skaper en tilknytning som gjør at kunnskapen man tilegner seg i utdanning kan komme til nytte senere for næringen. NRL ønsker å komme tilbake til dette senere. NRL viser til tiltakene som arbeidsgruppen for likestilling i reindriften mener er viktig for ”Utdanning, kompetanseheving og rekruttering” (Vedlegg 1).

Etableringstilskudd

Etter dagens ordninger får etablerere et tilskudd på 180 000 kroner, fordelt over 3 år, altså 60 000 i året. Dette brukes til driftsutstyr, livdyr og andre utgifter som oppstår i forbindelse med etableringen. Vi krever også at sideordnede rekrutteringsandeler skal omfattes av ordningen

NRL'S FORHANDLINGSUTVALG KREVER AT FORHANDLINGS-RESULTATET MEDFØRER AT:

Reindriften skal ha positiv økonomisk inntektsutvikling i avtaleperioden.

I kravet ønsker vi å prioritere følgende:

- Økning av inntekter må blant annet avspeiles gjennom økte budsjettmidler
- Få etablert stabile og forutsigbare markedsordninger
- Rammevilkårene for distriktene må styrkes.
- Sikring av arealer som et ledd i en bærekraftig reindrift
- Få etablert prosjektet «Protect» som er en felles norsk-svensk kunnskapsstiftelse for ivaretagelse av samiske rettighetshaveres arealinteresser og land- og ressursrettigheter.
- Finansiering av SANKS-prosjekt «Reindriftens hverdag»

NRL mener at en tilstrekkelig inntektsutvikling og målrettet bruk av virkemidlene er nødvendig for å nå de overordnede målene om en bærekraftig reindrift i alle deler av landet, og som det er en bred politisk oppslutning om. Avtalepartene har hatt oppmerksomhet omkring disse spørsmålene de siste årene. Utviklingen i noen av reinbeiteområdene viser at det er behov for å forsterke tiltakene.

NRLS KRAV TIL ØKONOMISKE TILTAK

Økonomisk ramme:

Pris på reinkjøtt til primærprodusent/reineiere har hatt en betydelig nedgang og det forventes ikke at kjøttprisen vil ha nevneverdig positiv endring i nærmest fremtid, samtidig som kostnadene viser en økning utover ordinær prisstigning. Det vil være påkrevd å forbedre eksisterende ordninger over reindrifftsavtalen for å bøte på negative inntektsutvikling som næringen har hatt.

Den økonomiske rammen for avtaleåret 2012/2013 kreves satt til 130,6 mill. kroner.

Utviklings - og investeringstiltak:

I forbindelse med bruksreglene må det forventes at distriktene trenger oppgradering av slakte-/skillegjerder og gjerder mellom reinbeitedistrikter. Reindriftens Utviklingsfond må derfor tilføres tilstrekkelig midler for at prosjektene skal kunne realiseres.

NRL mener at reindriften må ha en gunstig låne- og etableringsordninger. Dette vil være særlig viktig i forhold til ungdom i etableringsfasen, noe som også vil bidra til å sikre rekrutteringen i reindriften. NRL forutsetter at ordninger med investerings-tilskudd og lån etableres, slik at dette bidrar til smidige generasjonsoverganger for å opprettholde nødvendig arbeidskapasitet i siidaen. Ordningen med lavrisikolån og rentestøtte bør etter NRLs syn vurderes og gjøres gunstigere enn dagens ordninger.

Reindriften Utviklingsfond:

I forhold til reindriften behov for utvikling og som et ledd i å bedre lønnsomheten, krever NRL at bevilgning til RUF økes fra 32,8 mill. kroner til 40,0 mill. kroner. NRL forutsetter at RUF forvaltes som et fond, og at RUF's styre foretar nødvendig prioriteringer innenfor rammen av disponible fondsmidler.

NRL vet at det ligger flere store prosjekter på vent, der i blant oppføring av grensegjerdet mellom Distrikt 9 Čorgaš og distrikt 13 Lágesduottár /Polmak og Karasjok reinsogn. NRL forutsetter at det i RUF fins tilstrekkelig midler til å realisere de ulike prosjektene.

For å få mer effektiv bruk av øyene i Nordland som vinterbeite for rein, mener NRL det vil være behov for å finne løsninger på reintransport som er tilpasset behovet for reinbeitedistrikter, og som kan finansieres over RUF.

NRL krever at det over Reindriften Utviklingsfond avsetter midler til følgende tiltak for 2012/2013:

- 8,0 mill kroner til Verdiskapingsprogrammet for reindrift
- 2,0 mill kroner til reindriftssamisk næringsutvikling
- 1,7 mill kroner til konfliktforebyggende tiltak
- 2,5 mill kroner til kvinnerettede tiltak
- 2,0 mill kroner til fagbrevordningen i reindriften
- 4,1 mill kroner til markedstiltak
- 0,9 mill kroner til «protect» prosjektet
- 0,3 mill kroner til prosjektet «reindriften hverdag»

For øvrig kan fondets midler nyttes til:

- forskning og veiledning
- Transport av rein
- støtte ved omfattende tap av rein i ulykker
- gjeterhytter og øvrige reindrifftsanlegg, herunder gjerder og slakteanlegg
- refusjon av dokumenterte utgifter, til deltagelse på kurs/etterutdanning og lignende for reindrifftsutøvere
- støtte til tiltak for reindrifftsnaeringen som følge av klimaskapte endringer
- sikring av reindrifftsens beiterett, herunder støtte i forbindelse med distriktenes arbeid med sikring av reindrifftsens arealer
- andre praktiske tiltak innenfor reindrifften
- gjennomføring av strukturtiltak i distrikter med behov for tiltak for reintallstilpasning og ressursutnyttelse
- andre faglige tiltak til å fremme for reindrifften, herunder veiledning og informasjon, kursvirksomhet, beitegranskning, planlegging
- utvikling av binæringer og til formål av generell kulturell betydning for reindrifftssamene
- kompetansegivende kurs/etterutdanning
- tiltak til rekruttering og for å lette generasjonsoverganger

KOSTNADSSENKEDE OG DIREKTE TILSKUDD

Det kreves 81,0 mill. kroner for avtaleåret 2012/2013 til ulike direkte tilskudd mot 60,0 mill. kroner i reindrifftsoppgjøret for 2011/2012.

Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag

Reindrifftsloven legger opp til at det ved etablering av ny siidaandel, så skal reintallet holdes innenfor det øvre reintall som er bestemt for siidaen/reinbeitedistriktet, og at melding om ny siidaandel skal sendes områdestyret for godkjenning. I tillegg kan ansvarlig leder av en siidaandel bestemme at det skal etableres en sideordnet rekrutteringsandel knyttet til siidaandelen. Loven forutsetter at det ved etableringen av en sideordnet rekrutteringsandel er fastsatt et høyeste reintall som siidaandelen og den sideordnede rekrutteringsandelen i sum må holde seg innenfor.

På bakgrunn av dette mener NRL fortsatt at siidaandel og sideordnet rekrutteringsandel må likestilles i reindrifftsavtalen. Målet med ordningen er å sikre rekruttering, og skape trygghet for den sideordnede rekrutteringsandelen.

Det avsettes 81,0 mill. til tilskudd til siidaandeler og tamreinlag.

Distriktstilskudd:

Antallet saker som berører og har konsekvenser for reindriftsinteressene har det siste tiåret økt sterkt i alle reinbeiteområder. Dette gjelder både offentlige og private utbyggingsaktører. Det har medført at arbeidet og ressursbruken i reindriften for å ivareta sine interesser har økt vesentlig og langt over det som kan forventes og påregnes av en næring som er av avgjørende betydning for samisk kultur og samfunnsliv.

NRL ber om at distriktstilskuddet økes med kr 10 000 til kr 50 000 grunnbeløpet og 3000 kr til kr 15 000 per siidandel.

Det avsettes 11,0 millioner til ordningen med distriktstilskudd

Produksjonspremie:

Satsen på produksjonstilskuddet økes til 35 prosent.

Det avsettes 34,0 mill kroner til ordningene med produksjonspremie.

Kalveslaktetilskudd:

Satsen for tilskuddet økes fra 250 kroner til 350 kroner per kalv.

Kalveslaktetilskuddet gjelder reinbeiteområder i Øst-Finnmark, Sør-Trøndelag Hedmark og tamreinlagene.

Det avsettes 5,4 mill. kroner til ordningen med kalveslaktetilskudd

Særskilt tilskudd til siidaandeler i Vest-Finnmark

Ordningen videreføres med følgende endringen:

Slakteuttaket skal skje i tråd med vedtatte bruksregler for de enkelte reinbeitedistrikter, og det vil ikke lenger være behov for krav på 8 kilo pr rein pr 31.03. Tilskuddssatsen settes 15 kroner per kg for slakt

Det avsettes 7,0 mill. kroner til ordningen med kalveslaktetilskudd

Tilskudd til områder med lav produksjon:

Istedenfor kalveslaktetilskudd i områder med lav produksjon innføres slaktetilskudd på kroner 15 pr kilo slaktet rein levert slakteri. Området omfatter Troms, Nordland og Nord-Trøndelag. Krav for å få tilskudd er at siidaandelen er registrert i merverdiavgiftsmantallet, jf. merverdiavgiftslovens § 14-3, 3. ledd.

Det avsettes 3,6 mill. kroner til ordningen med tilskuddsordningen.

Driftstilskudd:

Videreføres, men satsen økes til kroner 40 000

Det avsettes 14 mill. kroner til ordningen.

Ektefelle-/samboertillegg:

Videreføres. Inntektsnivået i forhold til nåværende ordning økes til 225 000,-

Det avsettes 3,5 mill kroner til ordningen.

Etableringstilskudd:

I henholdt. Dagens ordning får etablerere et tilskudd på kr. 180 000 fordelt over 3 år. Nyinvesteringer er størst det første året, og det foreslås derfor at beløpet utbetales som et engangsbeløp. Beløpet økes til kr. 200 000.

Konfliktforebyggende tiltak:

Tiltaket videreføres. Imidlertid bør de ulike tiltak vurderes kritisk i forhold til nytteverdien.

Det avsettes inntil 1,7 mill.kr.

Frakttilskudd:

Det avsettes 1,5 mill. kroner til tilskudd for frakt av slakteskrotter fra slakteanlegg til fryseanlegg. Satsene endres som følge, avstand fra 5 til 200 kilometer til kroner 10, fra 201 til 300 kilometer til kroner 40, og fra 301 kilometer og oppover til kroner 50
I områder med mer en 100 km til nærmeste godkjente slakteri skal kunne innvilges tilskudd til transport av levende rein til slakteri etter dette regelverk. Det avsettes 0,5 mill. kr. til levende slakterein til slakteri.

Totalt til ordningen avsettes 2,0 mill.kr

Velferdsordninger:

Videreføres.

Det avsettes 3,1 mill. kr til ordningen

Tidligpensjon i reindriften:

Ordningen videreføres

Medlemsavgift til Folketrygden:

Ordningen videreføres.

Avløsning ved svangerskap/fødsel:

Avløserordningen ved svangerskap må følge den lovpålagte permisjonen, slik at reineierne kan ha avløser hele permisjonstiden.

Det avsettes 1,0 mill til avløsning under svangerskap

Organisasjonstilskudd:

Med bakgrunn i at det har vært store endringer i forhold til de utfordringer reindriften står ovenfor er det etter NRL sin mening nødvendig at NRL tar større ansvar for informasjon og kursvirksomhet for sine medlemmer. NRL har også fått økte kostnader i forbindelse med konsultasjoner omkring reindriftsrelatert spørsmål og i forbindelse med finansiering av markedsarbeidet. I forbindelse med at Kontaktforum for reinkjøttomsetning ble nedlagt og erstattet av Markedsutvalget for reinkjøtt, mistet NRL kr 100 000 som var øremerket KRO, samtidig som NRL måtte dekke kostnader for sine medlemmer i Markedsutvalget. NRL's kostnader har økt i forbindelse med markedsutvalgets arbeid for å forbedre markedstilgang på reinkjøtt, og har oversteget langt over forventet kostnadsramme.

Organisasjonstilskuddet økes til 6,5 mill. kroner

Øvrige ordninger som ikke er nevnt spesielt, forutsettes videreført med samme sats som i inneværende avtale.

Saker utenfor reindriftsavtalens økonomiske virkemidler

Reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige

Dagens situasjon med en manglende konvensjon er helt uholdbar for de berørte reinbeitedistriktene. Disse forholdene har vart over mange år og kan ikke vedvare, og påkrever en snarlig løsning. NRL ber om en redegjørelse for sakens fremdrift, hvilke løsninger som er aktuelle og i hvilke tidsperspektiv.

Kostnader tilknyttet manglende reinbeitekonvensjon:

NRL krever at alle merkostnader som reieneierne har i tilknytning til at de ikke har tilgang til å bruke sine vinterbeiter på grunn av manglende konvensjon skal dekkes fullt ut. De reelle kostnadene til føring må dekkes. Kostnader for øvrige nødvendige tiltak i denne forbindelsen som transporter, gjerdematerialer samt ekstraordinære kostnader for gjeting og driving må dekkes. Denne ordningen må gjelde inntil ny reinbeitekonvensjon er på plass. NRL forventer at kostnadene dekkes utenfor Reindriftsavtalens ramme.

Kostnader knyttet til iverksettelse av en ny reinbeitekonvensjon:

Når en ny reinbeitekonvensjon er på plass krever NRL at det opprettes egne finansieringsordninger utenom reindriftsavtalen for å ta konvensjonen i bruk. Ordningen må omfatte dekning av kostnader til oppføring og etablering av gjerder, anlegg, driftsbygninger, boliger og annen nødvendig infrastruktur samt støtte i forbindelse med transport/flytting til og fra områdene.

Finansieres utenfor reindrifftsavtalen.

Gjennomgang av situasjonen i Nordland og Troms med sikte på økt produktivitet

Det nedsettes en hurtigarbeidende arbeidsgruppe bestående av LMD, Reindrifftsforvaltningen, Nordland reindriftssamers fylkeslag og Troms reindriftssamers fylkeslag som skal foreta en gjennomgang av situasjonen i Nordland og Troms med sikte på økt produktivitet. Avtalepartene utarbeider mandatet til arbeidsgruppen.

Avgifter:

Begrensninger på hvert annet år ved kjøp av snøscooter må fjernes for reindrifftsneringen. Avgifter i forbindelse med reindrifftsneringen investering og bruk av driftsmidler utgjør en vesentlig del av neringens kostnader. NRL har tatt opp saken utallige ganger under reindrifftsforhandlingen. Verken LMD eller FD har bidratt til en varig løsning av avgiftsspørsmålet. NRL kan ikke se at det foreligger saklige begrunnelser for at reindrifften skal ha dårligere avgiftsbetingelser enn andre neringer, og vil kreve midlertidig avgiftskompensasjon over reindrifftsavtalen inntil man finner en varig løsning utenfor avtalesammenheng.

Forhandlingspartene engasjerte Finn Andersen til å utarbeide rapport vedrørende merverdiavgiftsproblematikken angående investeringer i regi av reinbeitedistrikter. Rapporten av 18. mai 2010 er overlevert avtalepartene, og NRL vil i den forbindelse spørre hvor saken står i dag.

Verdiskapningsprogrammet for reindrift.

Viser til brev fra Innovasjon Norge av 1. november 2011 og 6. januar 2012 med innspill til reindrifftsavtalen sendt avtalepartene. NRL regner med at innspillet tas til drøfting i forestående reindrifftsforhandlinger.

Avtale mellom Statsallmenning og tamreinlagene i Sør-Norge:

NRL mener at det er på sin plass at avtaler mellom Statsallmenninger og tamreinlagene i Sør-Norge harmoniseres med gjeldende avtaler og skjer etter samme prinsipper som mellom andre private grunneiere og tamreinlagene

Krav reindrifftsavtale 2012-2013

Fordeling av de ulike postene (mill. kroner)

Post	Benevnelser	Reindrifftsoppjøret 2011-2012	NRL's krav 2012 - 2013	Differanse
51	Reindrifftsens utviklingsfond	32,8	40	+7,2
72	Organisasjonstilskudd	6,1	6,5	+0,4
75	Direkte tilskudd	60,0	81,0	21,0
79	Velferdsordninger	3,1	3,1	0
	Sum	102,0	130,6	+28,6

Spesifikasjon av post 75: Kostnadssenkende og direkte tilskudd (mill kroner):

Benevnelse	Reindrifftsoppjøret 2011-2012	NRL's krav 2012-2013	Differanse
Distriktstilskudd	9,9	11,0	+1,1
Produksjonspremie	24,0	34,0	+10,0
kalveslaktetilskudd	8,9	5,4	-3,5
Tilskudd til reinbeiteområder med lav prod.	-	3,6	+3,6
Vest- Finnmarkstilskudd	5,0	7,0	+2,0
Driftstilskudd	7,0	14,0	+7,0
Ektefelletilskudd	3,3	3,5	+0,2
Frakttilskudd	1,9	2,5	+0,6
Sum	60,0	81,0	+21,0

Nils Henrik Sara

Kristina J. Eira